

KENNISCENTRUM WWZ

RONDLEIDING 2022

WELZIJN
WONEN
ZORG

Inhoud

Vrijwilligerswerk

De vrijwilligerswetgeving: test je kennis	4
Vrijwilligerswerk introduceren in de klas	5
Over ons	5

Intersectorale actie

Samenwerken is makkelijker als je elkaar al kent	6
“We laten mensen niet in de kou staan”	7
Brief van Dikke Freddy	8
10 lessen uit 12 jaar intersectorale samenwerking	9
Ga eens bij een ander kijken	10

Duurzaamheid

De ge(s)maakte stad van de toekomst	11
Verandering begint bij onszelf	12

Projectontwikkeling

Collectieve woonvormen zijn steeds belangrijker in Brussel	13
Hoe kunnen we Brusselaars ondersteunen bij de renovatie van hun woning?	14
Zo ondersteunen we jouw wonen-met-zorg-project	16

Diversiteit en inclusie

Geef Brusselaars met een handicap een volwaardige plek in de samenleving	17
Op het kruispunt van een handicap en een migratieachtergrond	18
Dé oudere bestaat niet	20
Hoe denken wij over ouderen?	21
Is iedereen wel mee op de digitale trein?	22

Hybridisering

Bruggen leggen tussen de social profit, profit en burgerinitiatieven	24
--	----

Beleidswerk

Geïntegreerde zorg over gemeenschapsgrenzen heen	25
--	----

Varia

Onze vormingen	27
Kenniscentrum WWZ in de kijker	28
Verder lezen?	29
Blijf op de hoogte!	29
Wie zijn we?	30

Beste lezer,

Ik heb het de laatste maanden zo vaak gehoord: "We leven in een andere wereld." Dat gevoel overheerste tijdens de coronacrisis en is met de oorlog in Oekraïne nog versterkt. Zeker de armsten of meest kwetsbaren geven aan dat het nog moeilijker is dan voorheen: een maaltijd overslaan, krabben om uiteindelijk niet rond te komen en de dalende koopkracht die ook hun leven heeft veranderd, zoals dat van velen.

We leven in een andere wereld want we constateren dat de welzijns- en zorgorganisaties die erkend en gesubsidieerd zijn door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) steeds meer met elkaar in zee gaan en eenzelfde koers varen. De Vlaams erkende werkingen worden minder betrokken of gehoord omwille van een incompatibele aanpak of regelgeving.

We leven in een andere wereld, waar het middenveld niet langer de enige aanbieder is van welzijn en zorg. Ook commerciële partijen verkopen hun diensten, en burgers verenigen zich om zelf antwoorden te bieden op bepaalde vragen en problemen die hen rechtstreeks raken. Met #PlekVrij riep de overheid zelfs zelf de burgers op om mensen op de vlucht onderdak te bieden. Een teken van het eigen falen.

We leven in een andere wereld. De grote crisissen en evoluties putten ook de zorg- en welzijnsorganisaties verder uit, na jaren van hard werken en voortdurend aanpassen. De lonen en de werkingskosten stijgen, maar de overheidsmiddelen volgen niet. Leven is overleven geworden, zeker nu ook de krapte op de arbeidsmarkt volop voelbaar wordt. Sommige diensten of afdelingen sluiten bij gebrek aan personeel, andere schakelen over op digitale hulpverlening - zonder stil te staan bij de gevolgen voor het digibete deel van hun cliënteel -, nog andere krimpen hun bereikbaarheidsuren in of werken op afspraak, met wachtlijsten tot gevolg. Het

geëngageerde personeel wordt overbevraagd, valt uit door ziekte of houdt ermee op. Maar ondanks dat alles krabbelen de organisaties keer op keer weer recht in het belang van de Brusselaar.

Het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg wil hen daar naar best vermogen in ondersteunen. We proberen dat door nieuwe thema's aan te snijden die mee antwoorden formuleren op de wijzigende samenleving, zoals een omslag van digitale exclusie naar inclusie ondersteunen, sensibiliseren voor duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, de hybridisering van het welzijnswerkveld ontrafelen, investeren in verbinding met de andere gemeenschappen, samenwerkingsverbanden smeden om de omzet te vergroten, aanzetten om personeel aan te trekken en te behouden, vrijwilligerswerk naar waarde schatten, en wonen-met-zorg-projecten op touw zetten. We leven in een andere wereld, maar werken aan een betere wereld.

Deze Rondleiding geeft inzicht in de aanpak, het engagement, de betrokkenheid en de inventiviteit die we daarbij aan de dag leggen. Onze waarden zijn daarbij de leidraad: betrouwbaar, daadkrachtig, verbindend, inspirerend en constructief-kritisch. Als team stralen we die al vijf jaar uit. We vieren in 2022 dan ook vijf jaar Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg. We zetten dit feestgebeuren vooral in de verf door sterk inhoudelijk werk. Dat is op ons lijf geschreven, daar staan we voor en daar blijven we ook de volgende jaren voor gaan.

Veel leesplezier.

Herwig Teugels
directeur Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg

De vrijwilligerswetgeving: test je kennis

Wist je dat er voor 2005 nog geen vrijwilligerswetgeving bestond in België en dat er sindsdien verschillende aanpassingen zijn gebeurd? Een hele boeterham en best intensief om altijd op de hoogte te blijven. Ben jij verantwoordelijk voor de vrijwilligerswerking van jouw organisatie? **Hoeveel van de onderstaande vragen kan jij beantwoorden?**

1

Karim is 26 jaar. Hij kwam naar België in 2020 en verblijft momenteel in een opvangcentrum als asielzoeker. In Martinique studeerde hij om met landbouwmachines te werken, maar nu wil hij eerder iets doen met sport. Hij zou graag bij de organisatie Les Gazelles De Bruxelles vzw gaan helpen als vrijwillige sportbegeleider.

Mag Karim vrijwilligerswerk doen?

Als je een wettig verblijfsdocument hebt of recht op opvang, mag je zeker vrijwilliger worden. Krijg je hulp van Fedasil? Vergoet niet hen op de hoogte te brengen van je vrijwilligerswerk.

4

Giano werkt bij een sociale dienst en vraagt zich af of hij mag polsen bij zijn vrijwilligers hoe een cliënt het stelt.

Breekt de vrijwilliger hiermee zijn discretieplicht?

Discretieplicht geldt niet ten aanzien van collega's of oversten. Dus je mag bij je eigen vrijwilligers polsen. Kijk wel goed na of in jouw organisatie de vrijwilliger enkel onderworpen is aan discretieplicht of ook aan beroepsgeheim. Beroepsgeheim geldt tegenover iedereen.

2

Khadija gaat elke week naar de supermarkt, en doet dan meteen ook de boodschappen voor haar oudere buurvrouw Melanie. Melanie is niet meer zo goed te been en is heel blij met deze hulp van Khadija. Khadija vindt het niet meer dan normaal dat je dit spontaan voor je bureau doet.

Doet Khadija vrijwilligerswerk?

Dit is geen vrijwilligerswerk zoals de wet het omschrijft, want Khadija doet het in privéverband. Ze is niet gestuurd via een organisatie. Vrijwilligerswerk is steeds in georganiseerd verband.

5

Ria, de vrijwilligerscoördinator van Be.Brussel vzw, wil graag aan de bestuursvrijwilligers de reële vervoersonkosten terugbetalen en bij de activiteitsvrijwilligers een forfaitaire onkostenvergoeding geven.

Mag Ria verschillende kostenvergoedingssystemen toepassen in haar organisatie?

Een organisatie kan verschillende kostenvergoedingssystemen toepassen voor verschillende vrijwilligers. De afspraken die je maakt over de kostenvergoeding gelden ten minste voor het lopende kalenderjaar.

3

Sociaal Restaurant "De Vegan Billekes" werkt regelmatig met vrijwilligers in de keuken. Voor vrijdag hebben ze echter wat handen te kort. Boris, de eigenaar, zou graag één van zijn personeelsleden willen inzetten als vrijwilliger, om dit tekort op te vangen. Piet, die normaal in de keuken werkt als betaalde sous-chef, ziet dit voor 1 keertje wel zitten.

Mag Piet op zijn werkplaats vrijwilligerswerk doen?

Nee, dit mag niet, je mag enkel personeel inzetten als vrijwilliger in je eigen organisatie als het vrijwilligerswerk anders is dan de betaalde activiteit. Met andere woorden, je personeel mag dus nooit als vrijwilliger dezelfde taken doen als die waarvoor hij betaald worden.

Tweejaarlijks organiseert Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel een gratis online infosessie over de vrijwilligerswetgeving. In 2021 bereikten we 200 vrijwilligerscoördinatoren uit Brussel en Vlaanderen.

Schrijf je in voor één van onze gratis infosessies over de vrijwilligerswetgeving.

kenniscentrumwwz.be/agenda/de-vrijwilligerswetgeving-10-stappen-online-sessie

Vrijwilligerswerk introduceren in de klas

Nederlands oefenen is in een meertalige stad als Brussel niet altijd eenvoudig. Waar kan je terecht en hoe kan je op een leuke manier de taal oefenen? Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel is ervan overtuigd dat vrijwilligerswerk een goede manier is om Nederlands te oefenen in de vrije tijd. En als kers op de taart ontmoet je nieuwe mensen en bouw je aan een Nederlandstalig netwerk. Om cursisten NT2 hiervan te overtuigen, ontwikkelden we een lespakket.

Lesmateriaal over vrijwilligerswerk voor leerkrachten NT2

Leerkrachten NT2 kunnen hun cursisten warm maken voor oefenkansen Nederlands via vrijwilligerswerk dankzij dit lesmateriaal dat we uitwerkten in samenwerking met het Huis van het Nederlands. Het leerpad is een volledig uitgewerkte les met informatie maar ook stellingen, afbeeldingen, getuigenissen, filmpjes en interessante websites.

"Voor cursisten is Nederlands oefenen buiten de klas een hele opdracht. Ze weten niet waar, hoe en met wie ze Nederlands kunnen spreken en lopen tegen heel wat drempels aan. Jij hebt als lesgever een grote rol om IN de klas Nederlands oefenen BUITEN de klas te stimuleren."

- Leerkracht CVO Lethas Brussel

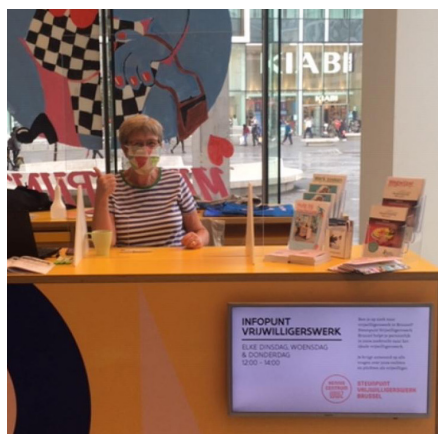
Ontdek ons lespakket voor Brusselse lesgevers NT2 om vanuit je klas cursisten op weg te helpen naar Nederlands oefenen buiten de les.

kenniscentrumwwz.be/lesmateriaal

Over ons

Iedereen kan bij het Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel terecht over alles wat het Brusselse vrijwilligerswerk aangaat. Wij brengen vrijwilligers en organisaties samen, bieden steun en gaan in op je vragen en noden. Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel is onderdeel van Kenniscentrum WWZ.

Kom je naar ons infopunt in Muntpunt met vragen over vrijwilligerswerk? Dan word je hartelijk onthaald door een van onze onthaalmedewerkers.

www.steunpuntvrijwilligerswerk.be
vrijwilligerswerk@kenniscentrumwwz.be
02 218 55 16

INFOPUNT VRIJWILLIGERSWERK
Muntpunt: Munt6, 1000 Brussel
OPEN: DI | WOE | DO 12:00 - 14:00

**STEUNPUNT
VRIJWILLIGERSWERK
BRUSSEL**

Samenwerken is makkelijker als je elkaar al kent

Week van de Brusselse Thuislozenzorg

Al ruim twee decennia is het Kenniscentrum WWZ een van de partners in de Week van de Brusselse Thuislozenzorg, samen met de Bico-federatie (de federatie van bicom-munautaire organisaties in dak- en thuisloosheid), AMA (Federatie van de Franstalige organisaties voor dak- en thuisloosheid) en het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Communicatie (CMDC). In 2021 was het onze beurt om de 20ste editie te organiseren in de week van 25 oktober.

De week had als thema 'Loslaten: het einde van een hulpverlenings-traject'. We vangen signalen op dat hulpverleners meer dan vroeger moeten nadenken over begrenzing en termijnen in de hulpverlening. Hoe bouw je hulp-

verlening af? Hoe maak je afspraken met de andere organisaties? Hoe zorg je dat een cliënt niet in de draaideuren van de hulpverlening terecht komt?

Er is grote behoefte aan contacten tussen hulpverleners van organisaties die met dak- en thuislozen bezig zijn of uit andere sectoren.

Tijdens de Week van de Brusselse Thuislozenzorg zetten organisaties hun deuren open om bij elkaar op bezoek te komen. De positieve effecten van deze ontmoetingsweek zijn talrijk. Vaak worden tijdens de bezoeken afspra-

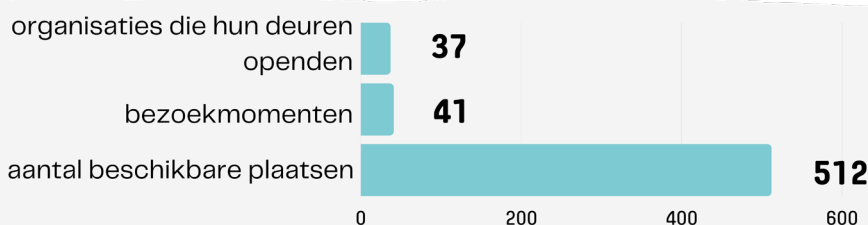
ken gemaakt tussen organisaties, ontstaan er nieuwe samenwerkingsvormen en inspireren organisaties elkaar met goede praktijken rond het centrale thema. Dat allemaal over de gemeenschapsgrenzen heen.

Blijf op de hoogte van de Week van de Brusselse Thuislozenzorg 2022 via www.weekvandethuislozenzorg.be

els.nolf@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 54

freddy.carremans@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 45

Enkele cijfers van de Week van de Brusselse Thuislozenzorg 2021

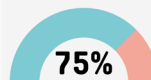
37 Brusselse werkingen openen hun deuren tijdens 41 bezoekenmomenten

422
bezoekers

82%
van de beschikbare
plaatsen ingevuld

75%
30 van de 37
bezoek-
momenten waren
volzet

“We laten mensen niet in de kou staan”

Intersectorale studiedag

De Week van de Brusselse Thuislozenzorg sloot af met de intersectorale studiedag op 29 oktober in het Circularium in Anderlecht. We begonnen de dag met een brief van Dikke Freddy, gevolgd door een debat met als thema ‘Is loslaten emancipatorisch, is vasthouden paternalistisch?’. We maakten kennis met het verhaal van ervaringsdeskundige Freddy Tailleu. Koen Vansevent van Bind-Kracht gaf ons concrete handvaten om een hulpverlening tot een goed einde te brengen en VGC-collegevoorzitter Elke Van den Brandt gaf een inspirerende toespraak. Ten slotte konden we met elkaar uitwisselen en ervaringen delen tijdens een aantal rondetafels en speeddates.

Loslaten is moeilijk. Loslaten gaat vooral over verbinding maken met reguliere diensten en een warme overdracht. Maar er is veel terugval. Ambulante begeleidingsdiensten zijn volzet. Je kan wel nog een acute hospitalisatie regelen, maar daarna komen de cliënten uit hun opname zonder netwerk. Overleg en afstemming tussen diensten is geen oplossing als er geen plaats is.

Iedereen deelt hier de frustratie van de wachtlijsten. Het antwoord lijkt te zijn dat je buiten de lijntjes moet kleuren en dat we er creatief mee kunnen omgaan, wat we eigenlijk al doen. We laten mensen niet in de kou staan.

Zorg voor collega's is ontzettend belangrijk. Net als supervisie, debrieften en pauzes inlassen. We incasseren, maar we blijven ook creatief en proberen.

Eigen grenzen van de organisatie onder ogen zien is een belangrijke voorwaarde om de job vol te houden. Dat betekent niet iedereen opnemen en grenzen trekken.

Freddy, ervaringsdeskundige: “Er mag niet nog meer hulpverlening afgebouwd worden. Sommige mensen zullen nooit meer autonoom kunnen leven. Sommige mensen zijn fysiek en mentaal zo kapot, dat ik denk dat de hulpverlening vroeger had moeten ingrijpen. Voor sommigen is het te laat.”

Elk jaar organiseren we een intersectorale netwerkdag, die in 2021 samenviel met de Week van de Brusselse Thuislozenzorg. De volgende netwerkdag gaat door op 2 december 2022 en gaat over het thema digitale inclusie.

Goede vrienden,

Ik ben blij dat jullie hier zo talrijk aanwezig zijn om samen mijn jubileum '30 jaar 'hulpverleningsrelaties' te vieren.

Het was op 29 oktober 1991 dat ik mijn eerste intakegesprek deed, aan een wankel rood geverfde tafel in het opvanghuis Albatros, hier in Brussel. Ik weet nog dat ik daar warme koffie kreeg en dat ik alle suikerklontjes uit het suikerpotje in mijn zak heb gestoken.

Eigenlijk vier ik vandaag een dubbel jubileum, want als mijn boekhouding klopt, heb ik intussen ook exact 50 keer het genoeg gehad om mijn miserie uit de doeken te mogen doen in een intakegesprek. Ik moet er al jaren niet meer over nadenken wat ik moet zeggen of waarover ik beter zwijg tijdens een intakegesprek; ik ben ervaringsdeskundige.

Omdat de meeste sociale assistenten mij zeggen dat ik altijd eerlijk moet zijn, zal ik dat ook zijn. Mijn 50 intakegesprekken hebben mij ongeveer 5 kg suiker, 20 bics, 7 koffietassen + ondertassen met opschriften van 5 verschillende ocmw's, 40 pakjes met papieren zakdoekjes, een doos met kerstballen en 1 klein draagbaar radiootje opgeleverd.

Maar ook op andere vlakken kan ik terugblikken op een mooie carrière. Wanneer ik zie hoeveel piepjonge twijfelende stagiaires ik heb mogen opleiden tot zelfzekere gediplomeerde hulpverleners kan ik alleen maar trots zijn. Twee van mijn trajectbegeleiders hebben van mijn ervaring gebruik kunnen maken om hun eigen traject richting te geven en zijn nu directrice geworden. Ik ben blij dat ze hier in de zaal zitten. De foto van een van mijn vele schuldbemiddelaars stond pas nog in de krant, iets met Pandorapapers en de Maagdeneilanden ... Hij is hier spijtig genoeg niet aanwezig. Hij had ons ongetwijfeld nuttige tips kunnen geven.

In mijn carrière als dakloze/steuntrekker/hulpkrijger/cliënt/klant heb ik ook een niet te schatten bijdrage geleverd aan de tewerkstelling in de hulpverleningssector. Tientallen maatschappelijke werkers, begeleiders, therapeuten, mutualiteitsmedewerkers en verpleegkundigen hebben mede dankzij mij een dak boven hun hoofd en een auto op de oprit, om niet te spreken over de talloze citytrips die ze hebben kunnen maken en waar ze mij dikwijls enthousiast over vertelden tijdens de opvolgingsgesprekken die na de intakegesprekken kwamen. Ik ben blij dat ze hier vandaag zo talrijk in de zaal zitten.

Omdat mijn geval als onoplosbaar beschouwd wordt, ben ik ook trots op de vele congressen en studiedagen waar uitvoerig en met kennis van zaken over mij werd gesproken. Ook die winstgevende industrie kan dankzij mij floreren. Er schijnt zelfs een bepaald figuur te zijn die columns over mij schrijft en daar beroemd door wordt. Ik ben blij dat ook hij hier vandaag mee komt feesten.

Neem het mij niet kwalijk dat ik van velen onder u de namen niet meer ken. Jullie waren met te veel. Ik vond het wel eens lastig dat jullie 's avonds naar huis gingen en ik geen thuis had. Ik vond het wel eens lastig dat we elkaar opeens niet meer zagen omdat jullie van werk konden veranderen en ik nooit werk had.

Soms denk ik nog wel eens aan die wankel rood geverfde tafel in het opvanghuis Albatros. Ik dacht toen dat mijn problemen opgelost zouden geraken. Ik ontdek nu dat er niets veranderd is, behalve dan dat er geen wankel geverfde tafels meer staan in hulpverleningscentra. Toch ben ik jullie dankbaar. Voor de koffie, voor de vele verslagen en ingevulde formulieren, voor de verhalen over jullie kinderen en over jullie citytrips, voor het geweldige feest dat jullie mij vandaag bezorgen. Ik ga ervan uit dat we elkaar over tien jaar opnieuw ontmoeten.

Uw trouwe vriend, Dikke Freddy.

Eric Vlamincq, alias 'Dikke Freddy' is columnist bij 'Sociaal.Net' en 'De standaard'. Deze brief schreef hij in opdracht van het Kenniscentrum WWZ, in het kader van de intersectorale studiedag 'Loslaten: het einde van een hulpverlening' van 29 oktober 2021 te Brussel. Eric schonk de vergoeding voor deze prestatie aan Tutti Fratelli, een sociaal-artistiek project.

10 lessen uit 12 jaar intersectorale samenwerking

De sector van zorg en ondersteuning aan personen met een handicap werkt aan inclusie van hun doelpubliek in andere sectoren, zoals het algemeen welzijnswerk, de dak- en thuislozensector, ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg, werk, onderwijs, enzovoort. Om ervoor te zorgen dat cliënten met een handicap ook in die sectoren geholpen kunnen worden, zet de VAPH-sector intersectorale samenwerkingen op. Zo is er een vlotte doorverwijzing en informatie-uitwisseling. Het Kenniscentrum WWZ faciliteert en ondersteunt die samenwerkingen sinds 2010 met de medewerker intersectorale actie. We maken de balans op en formuleren 10 lessen uit 12 jaar intersectorale samenwerking.

-
1 Randvoorwaarden

De randvoorwaarden voor een goede samenwerking moeten vervuld zijn, zoals voldoende beschikbaar personeel en middelen. In crisistijden is dat geen garantie en staan de intersectorale samenwerkingen fundamenteel onder druk. Anders gezegd: als andere sectoren met wachtlijsten zitten of onderbemand zijn, is werken aan inclusie heel moeilijk of onmogelijk.
-
2 De noden van je partner

Vertrek vanuit de noden, het verhaal en het ritme van de samenwerkingspartner. Heeft je partner een boodschap aan jouw verhaal van inclusie? Welke urgente kwesties leven er bij je partner? Beantwoordt jouw project aan die noden?
-
3 Belangen op tafel

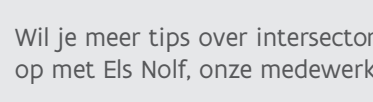
Elke organisatie heeft haar eigen belang of werkt vanuit het belang van haar doelgroep. Om tot een goede samenwerking te komen, leg je de belangen best transparant op tafel en voer je er een open gesprek over. Transparantie over belangen helpt om het vertrouwen tussen de partners op te bouwen.
-
4 Gedeelde doelstelling

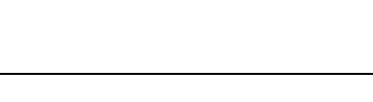
Leer elkaar goed kennen en investeer in de beginfase. Zoek naar de gedeelde doelstelling. Investeer in de 'goesting' om samen te werken en creëer de juiste vibe.
-
5 Impact

Werk impactgedreven. Houd de volgende vraag voor ogen: 'Hoe wordt mijn cliënt beter van deze samenwerking?'
-
6 Maatwerk

Geen enkel samenwerkingsverband is hetzelfde. Zo werkt de Brusselse VAPH-sector sterk samen met de Brusselse Buso-scholen, maar elk traject is anders en op maat.
-
7 Procesbegeleiding

Een brugfiguur tussen de 2 diensten kan nodig zijn. Dat kan het Kenniscentrum WWZ zijn of een andere partner. Wie houdt de noden van beide diensten in het oog? Wie kan dat vasthouden? Hoe verzoen je verschillende culturen en werkwijzen?
-
8 Permanente evaluatie

Door de vele maatschappelijke, organisationele veranderingen en personeelsswissels is er nood aan permanente reflectie en (her)investering in de samenwerkingsverbanden. Alles is constant in beweging.
-
9 Buurtgericht werken

Buurtgerichte zorg komt sterker dan ooit in de aandacht. Bekijk welke samenwerkingen je op lokaal niveau kan opzetten.
-
10 Doorbreek hokjes

Denk in termen van continuïteit. Helaas blijven te veel hokjes bestaan, waardoor iedere organisatie exclusiecriteria heeft. Ga na wat je in je organisatie kan doen om zelf de hokjes te verbreken. Heeft een cliënt niet het juiste label voor je eigen dienstverlening? Durf nagaan wat je wel voor die persoon kan betekenen.

Wil je meer tips over intersectorale samenwerking of wens je begeleiding bij jouw partnerschappen? Neem dan contact op met Els Nolf, onze medewerker intersectorale actie. Mail naar els.nolf@kenniscentrumwwz.be of bel 02 414 15 85

Ga eens bij een ander kijken

Kijkstages 'Bij een ander'

Het Kenniscentrum WWZ wil samen met Bru-stars Crosslink en eerstelijnszone BruZEL medewerkers binnen de hulpverlening in Brussel aanmoedigen om een kijkje te nemen in elkaars werkveld en elkaar beter te leren kennen. Daarom organiseren we elk jaar de Kijkstages 'Bij een ander'.

Met Kijkstages beogen we een kennis-making tussen organisaties of sectoren door een echte onderdompeling in elkaars werkveld. Het gaat om een korte meeloopstage van een dag met als doel samenwerking te bevorderen, expertise bij medewerkers te vergroten en samen te komen tot betere zorg en welzijn. De Kijkstages zijn gericht op medewerkers in het brede landschap van welzijn, wonen en zorg.

Na een digitaal jaar in 2020 met Kijkbuisstages konden we in 2021 elkaar eindelijk weer in het echt ontmoeten. De Kijkstages waren een succes! Meer dan 100 werkers in welzijn, wonen en zorg gingen bij elkaar op bezoek en legden nieuwe contacten.

Hoe werkt het?

In het voorjaar kunnen organisaties zich aanmelden als gastorganisatie. Ze geven aan voor hoeveel personen de Kijkstage is, in welke taal de stage verloopt en op welke locatie de stage doorgaat.

Daarna kunnen deelnemers een stageplek kiezen uit de lijst. Bij inschrijving geef je een top drie door. Een van die drie plekken wordt aan jou toegewezen en je spreekt individueel af met de stageplaats. In het najaar kan je je Kijkstage volgen.

"Een ideaal moment om ook ideeën uit te wisselen over de huidige samenwerking, over wat fout loopt en wat beter kan. Goed om naar elkaar toe te groeien in de samenwerking!"

- Deelnemer van Kind en Gezin

Wil jouw organisatie ook de deuren openen voor bezoekers en tonen hoe jullie werken? Of wil je eens kijken bij een ander en bijleren over een nieuwe werking?

Schrijf je in voor de nieuwsbrief van 'Bij een ander' en blijf op de hoogte van de Kijkstages 2022, via www.bijeenander.brussels

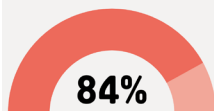
joachim.vanheusden@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 46

Enkele cijfers van de Kijkstages 2021

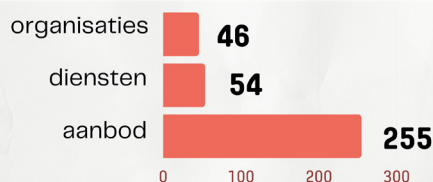
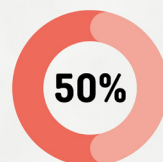

122 mensen gingen op Kijkstage

ging naar de organisatie van hun eerste keuze

27 van de 54 diensten waren volzet

De ge(s)maakte stad van de toekomst

Proeven van de Sustainable Development Goals tijdens de Smaakmakers

Tijdens de Smaakmakers lieten we nieuwsgierigen kennismaken met enkele 'hot topics' in het welzijnslandschap. We legden de link met de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties, Agenda 2030. Het Kenniscentrum WWZ wil de Agenda 2030 vertalen naar de Brusselse zorg- en welzijnssector.

We startten met een digitaal ontbijt met Stefan Goemaere van project Papillon, dat gezinnen met een laag inkomen aan energie-efficiënte huishoudtoestellen helpt. Energiezuinige toestellen moeten voor iedereen beschikbaar zijn. Dat kan door op grote schaal leasingmodellen te ontwikkelen waarbij gezinnen energiezuinige toestellen huren aan een betaalbare prijs. Zo hoeven ze zelf geen toestel aan te kopen en besparen ze op de energierekening. Tijdens de ervaringsuitwisseling met Stefan leerden we dat zo'n project ook interessant kan zijn voor Brussel. We maakten ook een kanttekening: armoede los je niet enkel op met energiezuinige toestellen. Het is een multidimensioneel probleem dat vraagt om oplossingen op verschillende domeinen.

Voor de lunch schoven we online aan tafel met professor Ilse Mariën die ons alles vertelde over digitale ongelijkheid. Hoe kunnen we de digitale ongelijkheid verkleinen, digitale competenties versterken en iedereen aan boord houden? Drie Brusselse organisaties vertelden hoe zij de digitale kloof proberen te dichten. We lieten enkele cliënten aan het woord en we gingen dieper in op wat goed loopt, waar het moeilijk is en wat de noden van de verschillende doelgroepen zijn. De digitale evolutie gaat snel en velen vallen uit de boot. Het Kenniscentrum WWZ startte in 2021 een traject om digitale uitsluiting tegen te gaan. Meer daarover lees je verder in deze Rondleiding.

Ten slotte gingen we digitaal op de koffie bij professor Eric Corijn en luisterden we naar zijn visie over ecosysteemdenken en vermaatschappelijking van de zorg. Hij verwees naar een holistische aanpak waarbij alle zorg- en welzijnsactoren een evenwaardige rol spelen. De toekomst ligt vermoedelijk in een gestructureerde krachtenbundeling van (sociale) ondernemers, overheden en kennisinstellingen.

Verandering begint bij onszelf

Een SDG-actieplan voor onze organisatie

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) zijn niet alleen een kader om de zorg- en welzijnssector te verduurzamen, maar ook voor onszelf. We stelden een uitgebreid intern actieplan op met tussentijdse doelstellingen per werkjaar en 2025 als einddoel.

Wil je meer weten over de SDG's? Surf dan naar www.kenniscentrumwwz.be/sdg

Je kan ook een workshop over de SDG's boeken op maat van jouw organisatie.

1. Een infosessie over de SDG's voor het team
2. Een workshop om een actieplan SDG's op te maken
3. Een workshop over energiezuinige infrastructuur
4. Advies over verbouwingen van je welzijnsinfrastructuur

veerle.leroy@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 59

Actiefiche 1: Happy Field (SDG 3 en 4)

Blijde medewerkers die zich goed in hun vel voelen, zich veilig voelen en weten waar ze terecht kunnen bij problemen, zijn beter voor de organisatie.

Actiefiche 2: De wereld rond (SDG 3 en 5)

Het personeelsbeleid focust op constructief feedback geven en personeelstevredenheid. Nieuwe medewerkers krijgen een coach.

Actiefiche 3: De winkelkar (SDG 12, 13, 14 en 15)

We werken een ethisch en ecologisch aankoopbeleid uit en maken een checklist om studiedagen ecologische en duurzaam te organiseren.

Actiefiche 4: Water ons goud (SDG 6, 13 en 14)

We onderzoeken of we een regenwaterput kunnen gebruiken voor de toiletten en vragen het onderhoudsbedrijf om met ecologische producten te poetsen.

Actiefiche 5: NETwerkt

We plaatsen na de verbouwingen een centraal sorteersysteem per verdiep en gaan daarvoor in gesprek met alle huurders van het Lakenhuis.

Actiefiche 6: Aardig op weg

We onderzoeken of er op vlak van mobiliteit nog verbetering mogelijk is op onze visie op duurzame mobiliteit.

Actiefiche 7: Vrijwilligersmanagement

We maken een vrijwilligersmanagementsplan en schakelen vrijwilligers in voor onze werking.

Actiefiche 8: Zon zoekt dak

We zorgen voor groene stroom en plaatsen zonnepanelen op het dak. We houden het energieverbruik bij en zijn alert bij pieken.

Collectieve woonvormen zijn steeds belangrijker in Brussel

Tal van maatschappelijke tendensen brengen nieuwe woonnoden met zich mee, zoals gezinsverdunding, vergrijzing, vereenzaming, de krappe woningmarkt en de stijgende huur- en koopprijzen. Collectieve woonprojecten met sociaal oogmerk kunnen een antwoord bieden op de veranderende woonbehoeften.

Ze zijn financieel toegankelijk en bieden een alternatief voor sociale woningen, waarvoor lange wachttijden bestaan. Bovendien doorbreken ze het sociale isolement waarin veel mensen verkeren.

In collectieve woonprojecten met sociaal oogmerk is er onderlinge solidariteit en helpen de bewoners elkaar waar nodig. Dankzij de betaalbaarheid, kwaliteit en solidariteit zijn collectieve woonprojecten goed voor het welzijn, de gezondheid en de autonomie van de bewoners.

Kenniscentrum WWZ voerde samen met perspective.brussels, het expertisecentrum voor stedelijke ontwikkelingen van het Brussels Gewest, een studie uit waarin we elf uiteenlopende Brusselse projecten onder de loep namen. Zo kregen we inzicht in de hefboomen en obstakels voor de opzet en goede werking van collectieve woonprojecten. De resultaten van het onderzoek werden samengevat in een rapport, te lezen via www.perspective.brussels. Daarnaast schreven we een cahier over collectieve woonprojecten in Brussel.

In 2021 stonden er in Brussel 49.000 gezinnen op een wachtlijst voor een sociale woning

Dat komt neer op ongeveer 130.000 personen, een tiende van de Brusselse bevolking. 50% van de Brusselse gezinnen voldoet aan de inkomensvoorwaarden voor een sociale woning. Niet alleen de wachtlijsten, maar ook de kwetsbare sociaaleconomische situatie waarin veel Brusselaars zich bevinden, bevestigen de nood aan betaalbare woningen.

Voor meer informatie over collectieve woonprojecten en andere alternatieve woonvormen, kan je terecht bij Luc Lampaert.

luc.lampaert@kenniscentrumwwz.be
02 211 02 44

Cahier 'Brusselse collectieve woonprojecten met sociaal oogmerk'

In het cahier 'Brusselse collectieve woonprojecten met sociaal oogmerk' schetsen we de context van collectieve woonprojecten in Brussel en vertellen initiatiefnemers en bewoners wat hun projecten zo waardevol maakt. We gaan in op de gemeenschappelijke kenmerken, drijfveren en obstakels en formuleren aanbevelingen om de komst van nieuwe projecten te faciliteren. Wat ze allemaal gemeen hebben, is de onvoorwaardelijke wil om te slagen. Dat deden ze met wisselend succes, maar de motivatie zal niemand ontgaan.

Je kan het cahier bestellen via www.kenniscentrumwwz.be/cahiers

Hoe kunnen we Brusselaars ondersteunen bij de renovatie van hun woning?

Project Samenrenoveren

www.samenrenoveren.be

Over het project

Brusselse gebouwen behoren tot de meest energie-intensieve van Europa. Om aan de Europese klimaatdoelstellingen tegemoet te komen, zet Brussel de komende jaren in op renoveren met de renovatiestrategie Renolution. Een succesvolle woningrenovatie heeft nog andere voordelen, zoals kwaliteit, leefbaarheid, comfort, behoud van patrimonium, enzovoort. Maar eigenaars of huurders van woningen ervaren verschillende drempels om hun woning te renoveren.

Het project Samenrenoveren zocht een aanpak om die drempels weg te nemen. Kenniscentrum WWZ werkte daarvoor samen met Buurthuis Bonnevie, Atelier Moneo, KU Leuven, Vrije Universiteit Brussel, ROTOR en Renovassistance. Het doel van het project was om adviezen, tips en tools te ontwikkelen voor bewoners en renovatieadviseurs, zodat renoveren toegankelijker wordt voor iedereen.

Hoe gingen we te werk?

Tijdens 128 ontmoetingen met bewoners, 58 plaatsbezoeken en 50 vergaderingen met partners verkenden we de drempels die eigenaars of huurders ervaren om hun woning te renoveren. We zochten samen naar oplossingen voor de drempels. Er werden in totaal ook 48 plannen uitgewerkt voor renovatiewerken, samen met de renovatieadviseurs bij Buurthuis Bonnevie.

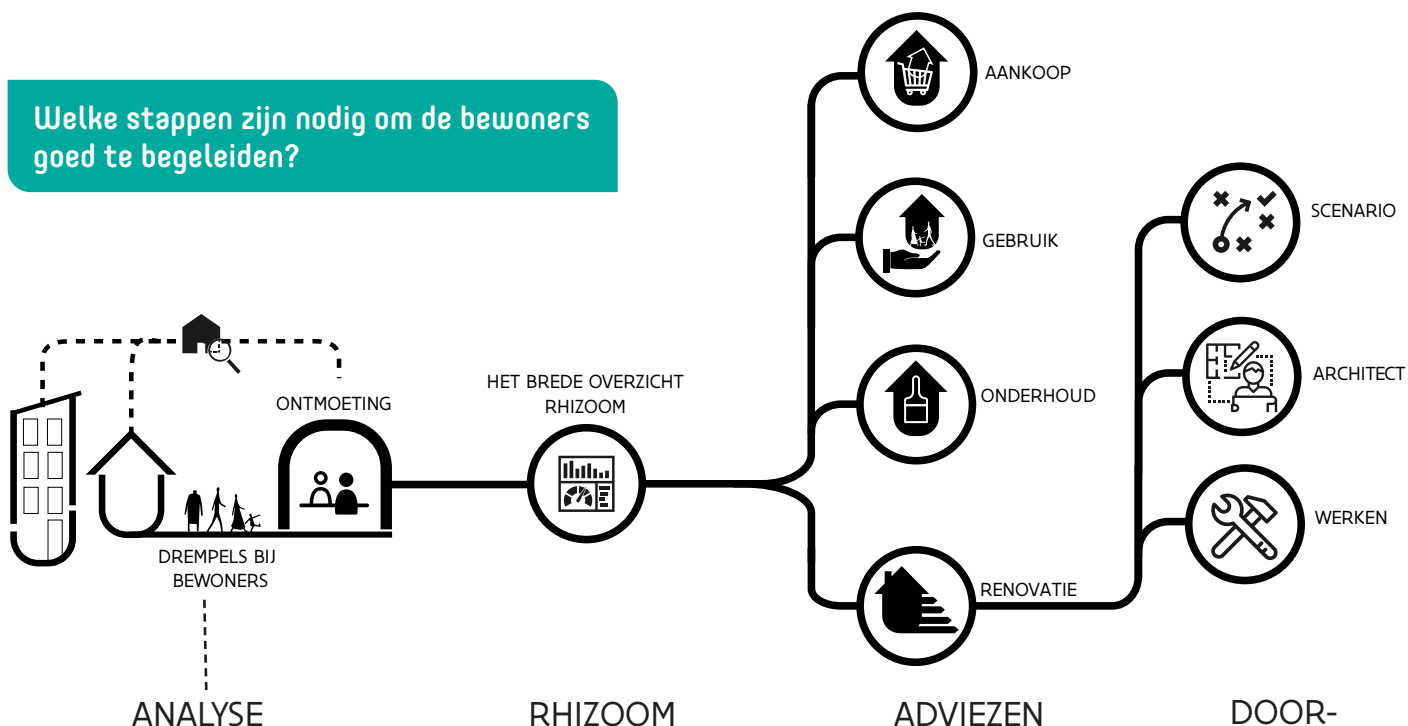
Om de resultaten voor te stellen, organiseerden we drie rondetafels en presentaties aan geïnteresseerden uit de brede bouw- en huisvestingssector. De geleerde lessen bundelden we op de website www.samenrenoveren.be, zodat ook andere renovatieadviseurs, architecten, aannemers, enzovoort kunnen leren van ons project. We ontwikkelden de tool Rhizoom, een digitaal platform voor woningbeheer dat alle informatie, adviezen en documenten verzamelt tijdens het renovatietraject voor alle betrokken partijen.

Welke drempels ervaren bewoners om te renoveren?

- De hoge kosten van renovatiewerken
- Het is moeilijk om een betrouwbare aannemer te vinden
- De administratieve procedures zijn complex en ontmoedigend
- Wanneer er sprake is van mede-eigendom (bijvoorbeeld verschillende huurders in een appartementsgebouw), komen bewoners moeilijk tot een consensus
- Inbreuken op de stedenbouwkundige regelgeving

Samenrenoveren werd gefinancierd door Innoviris, het instituut ter bevordering van wetenschappelijk onderzoek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Welke stappen zijn nodig om de bewoners goed te begeleiden?

Eerst maakt de renovatieadviseur een analyse van de drempels en behoeften bij de bewoners. Waarom komen ze niet tot renovatie? Welke noden en gebreken zijn er in hun woning? Waar ervaren ze problemen? Welk budget is er beschikbaar? Welke regels gelden er in de woonplaats? Een context van vertrouwen is essentieel om tot een goede analyse te komen.

Om alle informatie en documenten tijdens een renovatietraject te verzamelen, ontwikkelden we de tool Rhizoom. Zo kunnen alle betrokken partijen informatie uitwisselen die wordt verzameld tijdens de hele levensduur van het gebouw.

www.rhizoom.be

De adviseur bekijkt het brede plaatje en geeft de bewoners de nodige adviezen over elk sleutelmoment in het woontraject van de bewoners: de bouw of aankoop van een woning, het gebruik, onderhoud en renovatie.

Daarna zorgt de adviseur voor een vlotte doorverwijzing naar een aannemer en architect of naar andere oplossingen voor de behoeften van de bewoners.

Welke lessen leren we uit het project?

- Vereenvoudig het renovatieparcours voor bewoners. Maak de bouwwereld begrijpelijk en toegankelijk en stel administratieve oplossingen voor.
- Begeleid de meest kwetsbaren en versterk hen, bijvoorbeeld door vrijstellingen van de verplichte energierenovatie te voorzien voor zij die geen toegang hebben tot leningen.
- Benader het concept 'duurzaamheid' breed. Denk aan robuustheid en herstelbaarheid van materialen, ga zuinig om met bronnen en waardeer wat er al is.
- Analyseer de woningen op een globale manier. Stel werken voor op korte, lange en middellange termijn. Denk tijdens de eerste fase van de werken al aan de volgende fase.
- Vereenvoudig administratieve processen door huisvestingsnormen te harmoniseren binnen de verschillende gewestelijke administraties. Anticipeer op de groeiende vertragingen bij de stedenbouwkundige vergunningen als gevolg van Renolution, de Brusselse renovatiestrategie.

Het volledige overzicht van de geleerde lessen kan je raadplegen via de website www.samenrenoveren.be. Je leest er ook alles over het verloop van het project.

Als je meer informatie wenst over Samenrenoveren, neem dan contact op met Jeroen Dries.

jeroen.dries@kenniscentrumwwz.be
02 211 01 43

Zo ondersteunen we jouw wonen-met-zorg-project

De vermaatschappelijking van de zorg begint bij comfortabel wonen in een aangepaste omgeving, waar sociale organisaties ingebed zijn in de buurt. Kenniscentrum WWZ begeleidt organisaties in Brussel bij de ontwikkeling van wonen-met-zorgprojecten en bij de bouw en verbouwing van hun infratructuur.

Zo mochten we in het verleden helpen bij de ontwikkeling van een aantal lokale dienstencentra in Brussel en woonzorgprojecten als Maison Biloba Huis, Casa Viva, Samenhuizen, Terranova, Clivia, Lutgardis en vele andere.

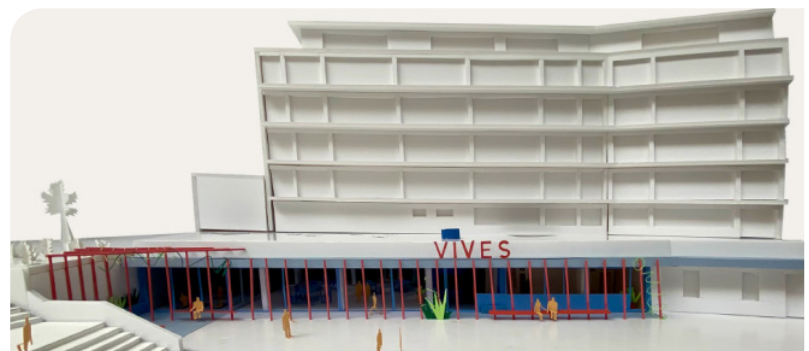
- Wie een erkend welzijns- of wonen-met-zorgproject wil ontwikkelen, moet daarvoor toestemming krijgen van de overheid. **Wij maken initiatiefnemers wegwijs in het wettelijk kader.**
- Bij elk project zijn verschillende partners betrokken: bouwpromotoren, een of meerdere zorginstellingen, lokale partners, sociale organisaties, enzovoort. **Wij ondersteunen en begeleiden het overleg en de samenwerking.**
- Het is altijd een puzzelwerk om de visie, de functies, het ontwerp en de mogelijkheden tot financiering coherent samen te brengen in een eenduidig concept. Een nieuw woonzorgproject ontwikkelen vraagt **tijd, bemiddeling en creativiteit. Wij ondersteunen dat proces.**
- Tijdens de projectontwikkeling bieden we **inspiratie voor vernieuwende ideeën en methodieken om de betrokkenheid van gebruikers te stimuleren.**

Lokaal dienstencentrum Vives van Cosmos vzw bevindt zich sinds 2012 tussen de appartementsblokken en boven de Heilige Geestkerk in de wijk Marius Renard te Anderlecht. Bij een zoektocht naar een nieuwe locatie in de wijk krijgt het LDC een plek in het voormalige restaurant aan het M.L. Kinglein.

LDC Vives ondersteunt senioren, mensen met zorgvragen en kwetsbare mensen zodat ze zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. Het nieuwe lokaal dienstencentrum zal een grote ontmoetingsruimte hebben waar mensen uit de buurt kunnen eten en waar activiteiten georganiseerd worden. Bovendien wil Cosmos de infrastructuur openstellen voor wijkbewoners en organisaties om bij te dragen aan de sociale cohesie in de buurt. In het gebouw zal ook een wijkantenne van de gemeente Anderlecht ondergebracht worden. Eind 2023 zouden de verbouwingswerken afgerond moeten zijn.

Wij ondersteunen graag jouw bouwproject!

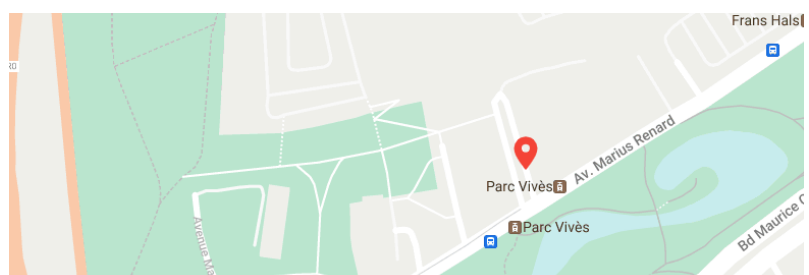
sofie.deberdt@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 55
jeroen.dries@kenniscentrumwwz.be
02 211 01 43
luc.lampaert@kenniscentrumwwz.be
02 211 02 44

In de kijker: Lokaal dienstencentrum Vives

De rol van Kenniscentrum WWZ bij het project Vives

- Een haalbaarheidsstudie van de locatie uitwerken
- Hulp bij de keuze van een architect
- Begeleiding bij het ontwerpproces
- Subsidievoorwaarden bewaken
- De opdrachtgever-bouwheer ondersteunen
- De timing bewaken
- Hulp bij overleg met overheidsinstanties
- De subsidieaanvragen ondersteunen

Geef Brusselaars met een handicap een volwaardige plek in de samenleving

Themamiddag en cahier over personen met een handicap

"In Brussel is niets puur Nederlands of Frans. Het is een mengelmoes, maar in de zorg is dat blijkbaar niet mogelijk. Veel cliënten willen diensten en financiering combineren van de Vlaamse kant en de Franstalige kant. Het zou gemakkelijker zijn als alles hetzelfde was voor elke Brusselaar, zonder onderscheid tussen de Franstalige en de Vlaamse diensten."

- Charlotte Bertelee, DOP-BrAP

"De-institutionalisering is ook een sociaal proces. De maatschappij moet ervoor openstaan dat personen met een handicap niet buiten de samenleving wonen. Er moet een mentaliteitswijziging komen. Zo normaal mogelijk leven zit in onderwijs, werk, vrije tijd enzovoort."

- Nadia Hadad, European Network for Independent Living (ENIL)

"Brussel is al een zeer inclusieve stad maar voor personen met een handicap is er nog veel werk."

- Scarlett Renoirte, equal.brussels

Hoe ziet de Brusselse context eruit voor personen met een handicap? Hoe ver staan we op de weg naar inclusie? Wat willen personen met een handicap in hun leven en waar kunnen ze terecht voor hulp en ondersteuning?

Dat zijn enkele vragen die beantwoord werden in de studie 'Personen met een handicap in Brussel – Situatietanalyse 2020' van het Kenniscentrum WWZ en de Vrije Universiteit Brussel. De studie brengt het aanbod in kaart voor personen met een handicap in Brussel en legt tegelijk hun wensen, noden en dromen bloot.

De belangrijkste onderzoeksresultaten vatten we samen in het cahier 'Inclusie voor personen met een handicap in

Brussel'. Maar het cahier is meer dan dat. We werkten thema's en signalen uit de situatietanalyse verder uit aan de hand van gesprekken met mensen uit de sector en met het beleid. Een must-read voor wie zich in de sector van personen met een handicap bevindt.

Bestel het cahier via onze website of lees het online:
www.kenniscentrumwwz.be/cahiers

Contacteer Joachim Vanheusden voor meer informatie over het thema handicap en inclusie
joachim.vanheusden@kenniscentrumwwz.be - 02 413 01 46

Het cahier werd feestelijk gelanceerd tijdens de themamiddag Personen met een handicap op 16 november 2021.

Een 50-tal hulpverleners en sympathisanten van de Brusselse sector voor personen met een handicap verzamelden voor een goedgevuld programma. VGC-collegevoorzitter Elke Van den Brandt leidde de themamiddag in, gevolgd door een presentatie van het onderzoek door collega Sjoert Holtackers, die de studie begeleidde. Daarna mochten we drie sprekers verwelkomen van organisaties die ook aan bod komen in het cahier.

- Charlotte Bertelee van DOP Vlaams-Brabant en Brussel en BrAP vertelde hoe het Brussels Aanmeldingspunt voor Personen met een Handicap vindplaatsgericht werkt met kwetsbare groepen en informatie toegankelijk maakt.
- Linde Van Ishoven, medewerker bij de dienst handicap en VN-verdrag bij Unia, deelde haar visie over de-institutionalisering.
- Janick Appelmans van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) vertelde over de ambities van het VAPH voor Brussel.

Op het kruispunt van een handicap en een migratieachtergrond

Het Brussels landschap voor personen met een handicap is heuvelachtig. Een bureaucratische wirwar, verschillen in taalgebruik en -beleving en lange wachtlijsten zorgen ervoor dat velen hun weg niet vinden naar het bestaande aanbod. Bovendien is een handicap herkennen geen evidente zaak.

Voor personen met een handicap en een migratieachtergrond zijn er nog meer drempels naar herkenning en ondersteuning. Denk maar aan verschillen in taal, andere gewoontes en denkkaders rond zorg. Een divers-sensitieve en handicap-sensitieve houding is nodig bij professionals om de drempels tot zorg te verlagen.

Voor personen met een handicap en een migratieachtergrond zijn er nog meer drempels naar herkenning en ondersteuning.

Daarom startten we het project CultuurSensitieve Zorg bij personen met een handicap (CuSeHa) samen met Dienst Ondersteuningsplan Vlaams-Brabant en Brussel vzw (DOP). Het project werd mogelijk gemaakt dankzij middelen van het Agentschap Binnenlands Bestuur & het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en loopt tot en met december 2022.

Enerzijds gaan we in het project aan de slag met personen met een vermoeden van een handicap en een migratieachtergrond. Een diagnostisch onderzoek wordt op een divers-sensitieve manier uitgevoerd. Anderzijds richten we ons op hulpverleners om hen de nodige expertise bij te brengen rond cultuur- en handicapsensitiviteit.

Voor meer info over het CuSeHa-project, kan je bellen of mailen naar Laure Bakker.

laure.bakker@kenniscentrumwwz.be - 02 413 01 50

Het project bestaat uit 2 grote pijlers

**WELZIJN
WONEN
ZORG**

Met pijler 1 organiseert Kenniscentrum WWZ een leertraject over het kruispunt handicap en diversiteit. We verkennen met zorg- en welzijns-ondersteuners de kantelmomenten, knelpunten en geleerde lessen in het leven van personen met een migratieachtergrond en een (vermoeden) van handicap. Twee vragen staan centraal:

- Hoe kunnen we personen met een migratieachtergrond en een handicap beter toeleiden naar gepaste ondersteuning en zorg?
- Hoe kunnen we de ondersteuning en zorg meer divers-sensitief maken?

Pijler 2 wordt uitgewerkt door DOP Vlaams-Brabant en Brussel en focust op de toegankelijkheid van divers-sensitieve diagnostiek in Brussel. De collega's bij DOP zullen expertise opbouwen over divers-sensitieve diagnostiek bij personen met een handicap en gaan divers-sensitieve diagnostiek uitvoeren bij cliënten die nood hebben aan ondersteuning. Uiteindelijk zal het divers-sensitief testmateriaal beschikbaar zijn voor professionals, samen met aandachtspunten om de diagnostiek toegankelijk te maken.

Pijler 1 - Leertraject handicap en diversiteit

Behoeftbevraging

We gingen in gesprek met zorg- en welzijnsondersteuners over hun ervaring en wat zij nodig hebben om betere ondersteuning te bieden. We kwamen tot gedeelde vragen en thema's waar we dieper op ingaan in de twee volgende stappen.

Bouwen

Samen met professionals en burgers kijken we hoe we die thema's kunnen benaderen. We organiseren vormingen, leerwerkopdrachten en casusbesprekingen.

Beleidsaanbevelingen

We reflecteren over de geleerde lessen. Wat ging goed en wat niet? Waar is op beleidsniveau meer aandacht voor nodig om naar een structurele aanpak te werken?

De behoeftebevraging is intussen afgerond. Hieronder vind je enkele vragen en ervaringen van ondersteuners over toeleiding en ondersteuning van personen met een handicap en migratieachtergrond.

Welke moeilijkheden ervaren ondersteuners?

Referentiekaders (h)erkennen

Hoe ga je om met de verschillende betekenissen van het begrip 'handicap'?

- Dé persoon met een handicap bestaat niet. Ondersteuners willen andere uitingen en betekenissen van het begrip 'handicap' leren kennen.
- Cliënten geven verschillende betekenissen aan hun handicap: biomedische, religieuze of individuele oorzaken. Hoe ondersteun je die visies?

Hoe kan je de verwachtingen over zorg en ondersteuning (h)erkennen?

- Angst, trauma's, schaamte, waarden en normen rond opvoeding of de rol van familie bepalen mee de verwachtingen die een cliënt heeft van zorg. Ondersteuners kunnen die soms moeilijk (h)erkennen en bespreekbaar maken.
- Ondersteuners moeten zich bewust zijn van de dominante visie over zorg en ondersteuning.

Meertaligheid

Hoe geef je begrijpbare informatie?

- Informatie over het zorg-aanbod is vaak in moeilijk taalgebruik.
- Omgaan met meerdere talen vraagt tijd en praktische organisatie.

Hoe ga je om met ruis in de dialoog met de cliënt?

- Taal is een drempel voor ondersteuners om zicht te krijgen op het levensverhaal, de sleutelpersonen, de kantelmomenten en de visie op handicap van de cliënt.
- Door taalverschillen is het moeilijker om emoties te begrijpen.

Wat kan helpen om drempels te overwinnen?

informatie verlenen op een persoonlijke, mondelinge en visuele manier

wijkgericht netwerken en 'er zijn' om elkaar te leren kennen

een intercultureel bemiddelaar als vertaler van informatie, context en emoties

interculturele ervaringen en competenties van ondersteuners

vormingen om blinde vlekken te herkennen

een divers personeelsbestand brengt meerdere perspectieven

flexibiliteit bij de planning van informerende activiteiten

Structurele noden

Beleid

- Financiering voor intercultureel bemiddelaars in voldoende talen
- Diversiteits- en inclusiebeleid in organisaties

Samenwerkingen

- Continuïteit in informatie tussen verschillende ondersteuners of organisaties
- Kennis over de werkingen van andere organisaties
- Sensibilisering rond handicap
- Ondersteuning voor doorverwijzers in een signaalfunctie

Open vragen

Hoe kunnen ondersteuners als gelijken een dialoog voeren en afspraken maken rond de verwachte zorg en ondersteuning?

Hoe kunnen we samenwerken om toegankelijke ondersteuning aan te bieden?

Dé oudere bestaat niet

Werkgroep Gekleurde Wijsheid

Elk van ons loopt een ander parcours en is uniek. Met de werkgroep Gekleurde Wijsheid willen we de diversiteit van ouderen vieren en eren!

Om deze positieve boodschap uit te dragen, sloegen maar liefst 12 Brusselse organisaties de handen in elkaar: Sankaa, Kenniscentrum WWZ, Brussels Ouderenplatform, FEDOS (Federatie Onafhankelijke Senioren), LDC Forum, Internationaal Comité vzw, VOEM vzw, FMDO vzw, BrOes Expertisecentrum Dementie, De Overmolen, Chinese Senioren in België en Agogische Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel.

Gekleurde wijsheid verwijst naar de superdiversiteit van Brusselse ouderen. In 2021 heeft 75% van de Brusselaars een buitenlandse herkomst. Die diversiteit in herkomsten weerspiegelt zich ook meer en meer in de populatie ouderen in Brussel. En of men nu Belg is of een migratieachtergrond heeft, er spelen ook vele andere factoren een rol die bepalen wie je bent. Hoe je opgevoed bent, of je hoger of lager geschoold bent, of je man of vrouw bent, je seksuele oriëntatie, of je een handicap hebt, of je arm of rijk bent, enzovoort.

Gekleurde wijsheid verwijst ook naar de waardigheid van ouderen als mens. Ouderen zijn niet afgeschreven. Zij

zijn even belangrijk als iedereen. Ze zijn hoeders en overdrachtsagenten van tradities, kennissen, geschiedenis, enzovoort. Amadou Hampaté-Bâ, de Malinese schrijver, historicus en etnoloog, stelde in 1960 voor de UNESCO: "En Afrique, quand un vieillard meurt, c'est une bibliothèque qui brûle".

En Afrique, quand un vieillard meurt, c'est une bibliothèque qui brûle

- Amadou Hampaté-Bâ

Wat doen we?

De voornaamste doelen van de werkgroep zijn: de Brusselse ouderen in al hun diversiteit in een positief daglicht zetten, hen verbinden met elkaar en hen laten kennismaken met de verschillende socioculturele, zorg- en welzijnsdiensten.

De Werkgroep Gekleurde Wijsheid kiest elk jaar een thema om de Brusselse ouderen in al hun diversiteit in de kijker te zetten. Voor ons eerste jaar kozen we het thema 'Gekleurde wijsheid', naar de naam van de groep. We maakten de film 'Gekleurde Wijsheid' en organiseerden op 1 oktober, de Internationale dag van de senioren, een themadag voor en met Brusselse ouderen. We deden een stadswandeling in het teken van diversiteit met aansluitend een lunch. In de namiddag werd de werkgroep voorgesteld en toonden we de film Gekleurde Wijsheid voor het eerst.

Blijf op de hoogte via www.kenniscentrumwwz.be/werkgroep-gekleurde-wijsheid

cynthia.van.thiel@kenniscentrumwwz.be - 02 413 01 48

Film 'Gekleurde wijsheid'

In de film 'Gekleurde Wijsheid', gemaakt in samenwerking met Frank Tierens, brengen we negen ouderen in beeld, elk met een uniek verhaal. In groepjes van drie gaan ze met elkaar in gesprek over de dingen des levens: liefde, vriendschap, gezondheid, geld, Brussel, diversiteit ... vaak serieus maar ook met een goede dosis humor.

Om onze positieve boodschap verder te verspreiden, organiseren we vertoningen bij organisaties met een introductie en een debat achteraf over wijsheid of een ander thema uit de film.

Wil je de film in jouw organisatie tonen? Dat kan! Stuur een mailtje naar cynthia.van.thiel@kenniscentrumwwz.be

Hoe denken wij over ouderen?

Evi Alens, masterstudent Journalistiek aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), voerde afgelopen jaar het onderzoek naar beeldvorming van ouderen in de media. Dat thema had Kenniscentrum WWZ op het platform van de Wetenschapswinkel in de aanbieding.

Waarover gaat het?

Evi diende het onderwerp te verfijnen, want zowel beeldvorming als ouderen zijn zeer ruime begrippen. In een eerste aanzet is ze op zoek gegaan naar de woorden die we gebruiken om dit deel van onze samenleving te benoemen. Ze kwam tot de vaststelling dat er wel degelijk een evolutie is, maar dat sommige media hardnekkig termen hanteren met een negatieve connotatie.

Een tweede aspect dat ze onderzocht, is 'framing', of het hebben van bepaalde denkkaders. We kijken immers uit verschillende perspectieven naar het onderwerp. Dat kan met een negatief frame zijn, waardoor je vaak tot stereotype definities of omschrijvingen komt. Om die negatieve facetten te ontkrachten, bestaan er ook counterframes of positieve beelden.

Is de beeldvorming negatief?

De onderzoeksvraag riep voor Evi volgende hypothese op: ouderen komen vaak negatief in beeld. Om dat te bevestigen of te ontkrachten heeft ze twee onderzoeksvragen geformuleerd: 1. Hoe worden ouderen vanaf 65 jaar in beeld gebracht in Vlaamse kranten en 2. Is er een invloed door de coronacrisis?

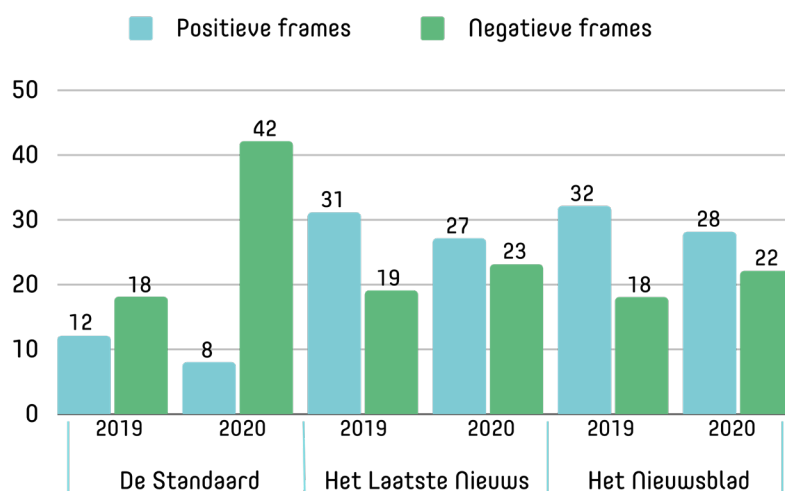
We kijken uit verschillende perspectieven naar een onderwerp

Ze werkte eerst aan een kwalitatieve inhoudsanalyse. Hiervoor selecteerde ze 300 artikels uit drie Vlaamse kranten (De Standaard, Het Nieuwsblad en Het Laatste Nieuws) op basis van verschillende zoektermen in de krantenkoppen van april 2019 en april 2020. Zo kon ze specifieke termen detecteren, frappante zinnen ontwaren en stereotiepe kenmerken oplijsten. Daar ging ze vervolgens mee aan de slag om de frames in te vullen en explicieter te maken. Aansluitend voerde ze een kwantitatieve analyse uit waarbij ze de gebruikte frames telde. Welke frames werden het meest gebruikt?

In vier domeinen is er sprake van 16 frames en counterframes.

Domeinen	Frames die het ouder worden problematiseren	Counterframes die het ouder worden deproblematiseren
Economie	1. afnemend nut 2. slachtoffer 3. dader	8. zilver en goud 9. held
Sociaal	4. generatieconflict 5. isolatie	10. solidariteit 11. integratie
Gezondheid	6. ouderdom als ongeneeslijke ziekte	12. ouderdom als natuurlijk proces
Human interest	7. angst voor aftakeling en verlies van autonomie	13. eeuwige jeugd 14. onoverwinnelijk 15. ouder worden viert 16. persoonlijke ontplooiing

Hoe vertaalt zich dit in cijfers verspreid over de drie kranten en de twee periodes?

De conclusie(s)

De onderzoeksvragen vertrokken elk met een hypothese. De eerste hypothese stelde dat ouderen in beide periodes negatief in beeld kwamen. Het onderzoek toonde dat ze tijdens de coronacrisis wel negatiever in beeld kwamen, maar voordien eerder positief (58%) dan negatief (42%). De

veronderstelling dat kranten ouderen te weinig positief belichten, blijkt niet te kloppen voor de eerste periode.

De tweede hypothese stelde dat De Standaard meer negatieve berichten over ouderen bevat dan de twee andere kranten, omdat De Standaard focust op rationeel nieuws. Het Laatste Nieuws

en Het Nieuwsblad focussen op luchtige humaninterestverhalen. Het onderzoeksresultaat bevestigt de hypothese. De Standaard had in totaal 60 negatieve frames over ouderen (ofwel 42%) in beide periodes, terwijl Het Laatste Nieuws er 42 had (ofwel 30%) en Het Nieuwsblad 40 (ofwel 28%).

Is iedereen wel mee op de digitale trein?

Digitale inclusie

De digitale trein raast al jaren door onze maatschappij, maar niet iedereen is mee. Kenniscentrum WWZ startte een traject om de digitale kloof te dichten. We brengen de digitale noden van Brusselaars in kaart en zoeken organisaties die oplossingen bieden voor de digitale achterstand. Zo willen we een synergie vinden tussen de vele Brusselse initiatieven.

Onze medewerker digitale inclusie Frank Tierens sprak intussen met 25 Brusselaars en meer dan 60 organisaties over hun digitale noden en oplossingen. Hij beschrijft drie parameters die de digitale kloof in Brussel in de hand werken.

1. Het begint bij toegang

De toegang tot het internet en andere digitale middelen is niet voor iedereen gelijk. Er zijn genoeg openbare computerruimtes en plaatsen waar wifi is, bijvoorbeeld in de metro of in cafés. Toch merkte ik dat kwetsbare Brusselaars niet dezelfde toegang ervaren als anderen. Ze vinden de weg niet naar wifi- en computerruimtes of weten niet dat zulke plekken bestaan.

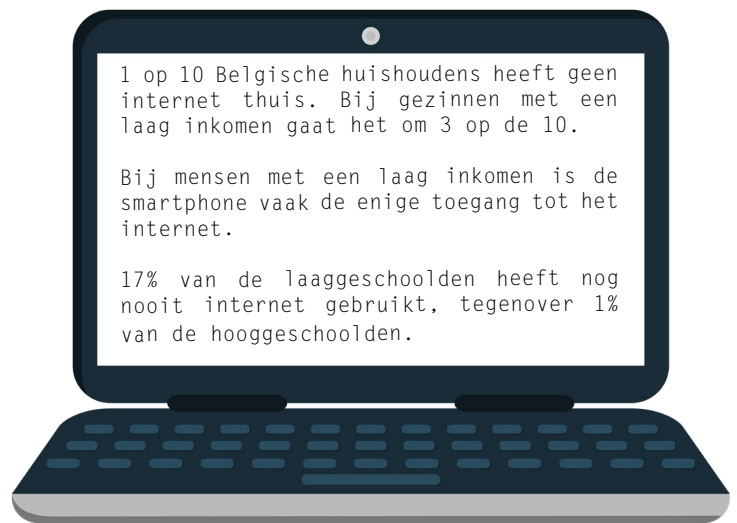
Bovendien heeft niet iedereen goede toestellen om gebruik te maken van het internet. Al heb je toegang tot internet, met een slechte smartphone kan je niet alles doen wat er van je verwacht wordt. Ook thuis is toegang tot het internet of goede hardware moeilijk voor veel Brusselaars. Ze zitten met een oude computer, printer of ander toebehoren die niet goed werken, nieuwe toestellen zijn duur, of ze kunnen geen wifi betalen.

De toegang tot internet en de kwaliteit van hardware moeten we prioritair aanpakken. Gelukkig nemen tal van organisaties dat thema mee in hun acties. Een mooi voorbeeld is Pigment vzw. De hulpverleners van Pigment gaan op pad met een digitale cursus en mobiele computers om mensen zonder wettig verblijf uit hun digitaal isolement te halen. Zo brengen ze de toestellen en verbindingen tot bij de mensen.

De toegang tot internet en de kwaliteit van hardware moeten we prioritair aanpakken. Gelukkig nemen tal van organisaties dat thema mee in hun acties.

Informatie is essentieel

De mogelijkheden zijn er, maar wie ze niet kent, hinkt achterop. Een essentiële piste is daarom informatie en sensibilisering, zodat

digitaal kwetsbaren weten waar ze terecht kunnen.

Dat kan enerzijds op lokaal niveau, waar bijvoorbeeld buurthuizen op zoek gaan naar Brusselaars in digitale nood en hen informeren, of in het straatbeeld zichtbaar maken waar er toegang is tot internet. In Ganshoren staan er pijlen die verwijzen naar de gratis openbare computerruimte. Anderzijds kan het op gewestelijk niveau met bijvoorbeeld grote sensibiliseringscampagnes.

Bronnen cijfers

- Koning Boudewijnstichting, Barometer Digitale Inclusie, 2020
- Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, Is er werkelijk een digitale kloof? 2017 en 2021
- imec, Digimeter, 2021

2. Digitale vaardigheden

Digitale vaardigheden zijn ook prioritair voor digitale inclusie. Het is essentieel in te zetten op scholing, en dat vanaf jonge leeftijd. We zien dat scholen nu extra aandacht besteden aan de digitale kennis van kinderen en jongeren. Uit de Digimeter van imec blijkt namelijk dat steeds meer jongeren stress ervaren door technologie.

Opleidingen op maat

We mogen er niet van uitgaan dat wie een smartphone of computer heeft, digitaal vaardig is. Een tekstverwerker gebruiken bijvoorbeeld, wat nodig is om een sollicitatiebrief of cv te maken, is moeilijk voor veel mensen, zo blijkt uit de Barometer Digitale Inclusie. Actiris geeft opleidingen aan mensen die niet de juiste digitale vaardigheden hebben om een job te zoeken.

We mogen er niet van uitgaan dat wie een smartphone of computer heeft, digitaal vaardig is.

Er zijn ook tal van sociale organisaties met opleidingen. Centrum voor Basiseducatie Ligo Brusselleer richt zich op laaggeschoolden. Ook voor andere groepen zijn er cursussen op maat, bijvoorbeeld bij dak- en thuislozenorganisatie Hobo vzw, de werkbegeleidingsdienst Tracé Brussel en inclusie-organisatie Maks vzw.

Ook hulp- en zorgverleners krijgen opleidingen, zodat zij hun patiënten of cliënten kunnen helpen. Bij de ondersteuningsdienst Familiehulp worden verzorgers, huishoudhulp en anderen versterkt in hun digitale hulp aan anderen. Wat we meer nodig hebben, is vlottere doorverwijzing van mensen naar de juiste opleiding en een overzicht van het aanbod.

3. Een klein sociaal netwerk

Wie met digitale vragen zit, kan een beroep doen op zijn netwerk. Maar wat als je netwerk klein of onbestaand is? Of als je netwerk ook niet de competenties heeft om je te helpen? Tijdens mijn gesprekken met verschillende Brusselaars bleek dat wie in sociale armoede leeft, weinig hulp vindt in zijn omgeving. Een oudere vrouw vertelde me dat ze vaak digitale problemen heeft, maar dat geen enkele van haar burens haar wilde helpen. Ze kan enkel op haar zoon terugvallen, maar die woont in Frankrijk. Ze volgt nu een digitale training bij burenhulpnetwerk Het BuurtPensioen in het lokaal dienstencentrum.

Mensen zonder wettig verblijf hebben vaak ook een klein netwerk of een netwerk waar ook niet iedereen mee kan zijn op de digitale trein. Net daarom is Pigment, dat ik eerder al aanhaalde, een goed initiatief dat de meest kwetsbaren met een veelal beperkte sociale context helpt.

Iedereen botst weleens op zijn digitale grenzen, ook al hebben we toegang, zijn we digitaal vaardig en hebben we een groot sociaal netwerk. Maar niet iedereen in Brussel heeft die troeven. Gelukkig zijn er een pak sociale organisaties die boven op hun normale werk de digitale kloof zonder tegenspartelen erbij nemen. Hier en daar krijgen enkele organisaties wat subsidies om een project op te zetten maar eigenlijk is de digitale snelreis een toenemend blijvend sociaal probleem voor sommige doelgroepen dat structurele oplossingen nodig heeft.

Heb je vragen over digitale inclusie, wil je meer weten over het traject van Kenniscentrum WWZ of wil je ons meer vertellen over jouw actie of initiatief? Frank Tierens gaat graag met jou in gesprek!

frank.tierens@kenniscentrumwwz.be
0478 47 74 79

Bruggen leggen tussen de social profit, profit en burgerinitiatieven

Hybridisering

Organisaties in de zorg- en welzijnssector werken in een context die steeds meer hybride en divers wordt. De non-profitsector werkt meer en meer samen met partners uit de profit en met burgerinitiatieven. De realiteit van samenwerking en bruggen leggen, noemen we hybridisering.

Over het begrip hybridisering is al veel inkt gevloeid, maar een gezamenlijke visie blijft voorlopig uit. Het Kenniscentrum WWZ wil tot een breed gedragen visie komen, samen met partners uit de profit en non-profit en burgerinitiatieven. Daarom werken we aan een visienota over hybridisering met de Sociale Hogeschool Odisee. De visienota kan een hefboom zijn naar een bredere dialoog.

Open Inspiria

Het startschot voor de visienota was de Open Inspiria op 18 november 2021, het open gedeelte van de reflectiegroep Inspiria. Onder de noemer 'Hybridisering, what's in a name' was het meteen ook de kick-off voor het leertraject waarin Kenniscentrum WWZ zoekt naar handvaten en oplossingen voor organisaties om samen te werken met marktspelers en burgerinitiatieven.

Ecosysteemdenken

We lieten ons ook inspireren door het

ecosysteemdenken. Eric Corijn, emeritus professor in de sociale en culturele geografie, deelde met ons zijn kennis over deze manier van denken. Een ecosysteem is een natuurlijk systeem, bestaande uit organismen, hun omgeving en hun netwerken met onderlinge relaties. In de maatschappelijke context is ecosysteemdenken een proces waarbij je vertrekt uit verschillende disciplines en invalshoeken om een situatie te signaleren en aan te pakken. Denken dat de staat, de markt, de gemeenschap en het middenveld geïsoleerd en alles alleen doen, is achterhaald. Om problemen echt aan te pakken, zijn dialoog en samenwerken noodzakelijk.

Denken dat de staat, de markt, de gemeenschap en het middenveld geïsoleerd zijn en alles alleen doen, is achterhaald. - Eric Corijn, em. prof. sociale en culturele geografie

De Kanaalbuurt als voorbeeld

De eerste echte uitwisseling over hybridisering met Brusselse praktijkwerkers was op de World Social Work Day op 15 maart 2022. De verschillende regionale platformen van Sterk Sociaal Werk in Vlaanderen en Brussel zetten acties op poten waarbij sociale professionals hun kennis, expertise en werking deden met elkaar. We organiseerden een wandeling over het thema hybri-

disering en maakten kennis met Cultureghem vzw, Casablanca vzw, Odisee en de Heyvaertwijk.

De ligging van deze organisaties – de Kanaalbuurt op de grens van centrum Brussel, Molenbeek en Anderlecht – maakte de wandeling des te boeiender. De diversiteit in de Kanaalbuurt biedt heel wat opportuniteiten voor het sociaal werk. Het gebied is een broedplaats voor samenwerking tussen de profit- en non-profitsector. De wandeling draaide uit tot een voormiddag met boeiende en kritische uitwisselingen over het nut en de impact van hybridisering op sociaal werk.

Maar het werk is nog niet af. We zijn nog volop bezig met de visienota rond hybridisering. We hebben nog meer stemmen nodig van experts, organisaties, praktijkwerkers en cliënten om een duidelijker beeld te schetsen van deze realiteit in de sociale sector.

Met vragen of ideeën over hybridisering kan je bij Joachim Vanheusden terecht.

joachim.vanheusden@kenniscentrumwwz.be - 02 413 01 46

Welzijn en zorg over gemeenschapsgrenzen heen

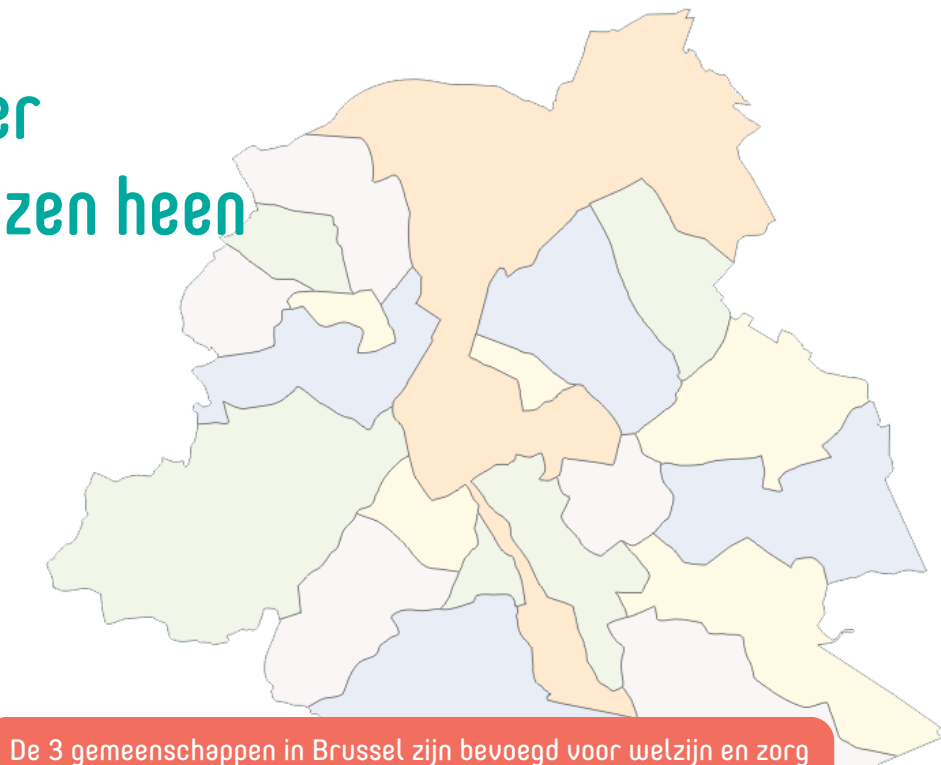
In het Brussels hoofdstedelijk gewest zijn de bevoegdheden over welzijn en zorg verdeeld over drie gemeenschappen. In ons cahier 'Brusselse wegwijzer in welzijn en zorg' gaan we uitvoerig in op het waarom en hoe van deze complexe verdeling.

Hoewel Brussel institutioneel tweetalig is, zijn er geen officieel Nederlandstalige of Franstalige inwoners. De opdeling geldt enkel voor instellingen en niet voor personen. Voorzieningen in welzijn en zorg kunnen door hun organisatie unicommunautair of bicommunautair zijn. Dat bepaalt of de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap dan wel de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bevoegd is. Elk van deze drie gemeenschappen heeft een eigen regelgeving, erkenningskader, spelregels en toegangsvoorwaarden.

Brusselaars hebben de vrije keuze tot welke welzijnsvoorziening ze zich richten. Zo kan een oudere terecht in een Vlaams erkend dienstencentrum, aangesloten zijn bij een Frans erkend wijkgezondheidscentrum en verhuizen naar een GGC-erkend woonzorgcentrum. De praktijk leert dat veel Brusselaars zich er niet van bewust zijn of een dienst of voorziening tot de ene of de andere gemeenschap behoort. Taal kan de keuze bepalen, maar ook andere factoren zoals prijs, voorwaarden, nabijheid, bekendheid, kwaliteit, beschikbaarheid of toeval spelen een rol.

Een bont lappendeken

Het Brusselse welzijns- en zorgland is door de jaren heen gegroeid tot een rijk en bont lappendeken, waar bij elke gemeenschap zijn keuzes maakt. Werkingen als 'centres de planning familial' zijn bijvoorbeeld erg present bij de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof); bijna alle Brusselse woonzorgcentra zijn GGC-erkend en de Vlaams

De 3 gemeenschappen in Brussel zijn bevoegd voor welzijn en zorg

- De Vlaamse Gemeenschap voert in Brussel hetzelfde beleid als in Vlaanderen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voert een aanvullend beleid voor Brussel binnen de decreten van de Vlaamse Gemeenschap. De VGC kan zelf geen decreten uitvaardigen.
- De Franse Gemeenschap delegeerde een deel van haar bevoegdheden aan de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof). De Cocof kan wel zelf decreten uitvaardigen.
- Waar niet voor de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschap gekozen kan worden, is de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bevoegd.

erkende lokale dienstencentra of Verenigingen waar Armen het Woord Nemen hebben geen equivalent bij de andere gemeenschappen. De Vlaamse sector neemt in Brussel een bescheiden maar niet te miskennen plaats in, al blijft het soms vechten om zichtbaar te blijven naast de grote spelers van Cocof en GGC.

De Vlaamse sector neemt in Brussel een bescheiden maar niet te miskennen plaats in, al blijft het soms vechten om zichtbaar te blijven naast de grote spelers van Cocof en GGC.

De verschillende systemen maken de zoektocht naar zorg en ondersteuning niet gemakkelijk voor de Brusselaar. Ook hulpverleners hebben het moeilijk om door het bos de bomen te zien. Dat kwam naar voren in onze situatieanalyse voor personen met een handicap uit 2021.

Uiteenlopend beleid

Beleidsmakers houden niet altijd rekening met de complexe realiteit en met elkaars intenties en keuzes. Nochtans klinken de ambities bij verschillende overheden gelijk: meer geïntegreerde zorg, betere afstemming tussen welzijn en gezondheid, buurtgericht werken, de persoon met een zorgnood centraal stellen, territoriale benadering hertekenen, de inclusie van personen met een handicap, proportioneel universalisme ...

Dat uit zich in verschillende beleidstrajecten. Zo loopt het traject voor de opmaak van een Brussels geïntegreerd plan voor welzijn en gezondheid bij de GGC naast dat van de Vlaamse eerstelijnszones. De GGC en Cocof vinden elkaar wel in de opstelling van dat plan. Ze zijn geënt op hetzelfde werkingsgebied en worden aangestuurd door minister Alain Maron die zowel GGC- als Cocof-collegelid is voor welzijn en gezondheid. In hun regeerakkoorden maakten ze al duidelijk hun beleid sterker aan elkaar te willen haken. Binnenkort zal een geïntegreerd plan worden voorgelegd dat volledig op Brusselse leest is geschoeid. De Vlaamse Gemeenschap voert een eigen beleid en is in deze denkoefening niet echt betrokken.

Elkaar blijven zoeken

De bezorgdheid daaromtrent werd gedeeld onder de partners van Ars

Collaborandi (een samenwerkingsverband dat kennis- en ondersteuningsorganisaties van de Vlaamse Gemeenschap(scommissie), GGC en Cocof verenigt), maar ook met de betrokken beleidsmakers en kabinetten. Het gaf aanleiding tot wat meer alertheid om ook het Nederlandstalig werkveld te betrekken in beleidsstuur- en werkgroepen. Zo werd het Kenniscentrum WWZ gehoord in het kader van de programmatiestudie over de ouderenzorg van GGC-Iriscare, nemen we deel aan de werkgroep 'Toegang tot Grondrechten' onder leiding van het kabinet Maron en zijn we betrokken bij de studie naar de situatie en inclusie van personen met een handicap in Brussel in opdracht van GGC en Cocof.

We moeten durven sleutelen aan de spelregels en onze troeven en sterktes als Vlaamse welzijnssector uitspelen

Toch blijft het een uitdaging om elkaar te vinden. We blijven zoeken naar hoe de Vlaamse welzijnssector in deze complexiteit relevant en zichtbaar kan blijven. We moeten durven sleutelen aan de spelregels, onze troeven en sterktes als Vlaamse welzijnssector uitspelen, en er op die manier toe bijdragen dat de deuren naar gepaste zorg en ondersteuningsnood voor alle Brusselaars openstaan.

Wil je met ons reflecteren over dit thema? Contacteer Olivia Vanmechelen

olivia.vanmechelen
kenniscentrumwwz.be
02 211 02 42

Cahier 'Brusselse wegwijzer in welzijn en zorg'

Ars Collaborandi
CAHIER 15

Brusselse wegwijzer
in welzijn en zorg

De Brusselse institutionele context is op z'n zachtst gezegd complex, met zeven beleidsniveaus die elk hun eigen bevoegdheden hebben. Wie in de welzijns- of gezondheidssector werkt, geraakt weleens verdwaald in het doolhof. Het cahier 'Brusselse wegwijzer in welzijn en zorg' wil een gids zijn in het Brusselse institutionele kluwen voor iedereen die er nood aan heeft. Het cahier biedt een overzicht van de beleidsniveaus die bevoegd zijn voor welzijn en zorg en geeft enkele inspirerende voorbeelden van samenwerking op het terrein, over de gemeenschapsgrenzen heen. Bij het cahier hoort een poster met een handig overzicht van alle diensten in welzijn en zorg, geordend per overheid.

Heeft de Brusselse zorg- en welzijnssector geen geheimen meer voor jou? Test je kennis met onze quiz over de organisatie van welzijn en gezondheid in Brussel! www.kenniscentrumwwz.be/brusselquiz

Je kan het cahier en de poster online lezen via www.kenniscentrumwwz.be/cahier-wegwijzer

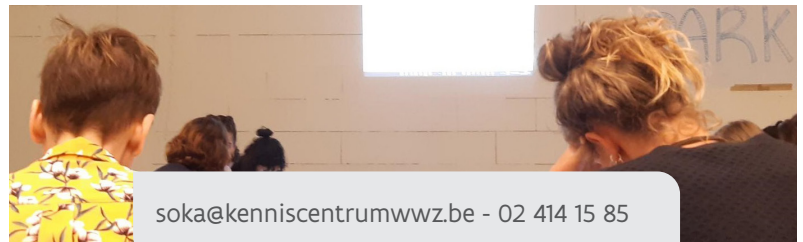
Onze vormingen en tools

De sociale gps

Wil je een volledig overzicht van alle zorg- en welzijnsorganisaties in Brussel? Tijdens de vorming lichten we enkele sociale gidsen toe: het Brussels Zakboekje, www.desocialekaart.be en www.sociaal.brussels. We leggen uit wat het verschil is tussen de gidsen, wat je erin kan vinden en hoe je informatie opzoekt. Daarna krijg je de kans om zelf te oefenen.

Deze vorming kan fysiek of digitaal, en dat volledig **gratis**. We werken graag een aanbod uit op maat van je groep.

soka@kenniscentrumwwz.be - 02 414 15 85

Intersections: kruispuntdenken in de praktijk

In deze vorming leer je ...

- ✓ hoe je uitsluiting en discriminatie op de werkvloer kan verminderen
- ✓ kritisch kijken naar je eigen referentiekader
- ✓ je eigen blinde vlekken, privileges en uitsluitingsmechanismen herkennen
- ✓ kruispuntdenken toepassen in de praktijk met concrete casussen en methodieken

Meetladder diversiteit

De Meetladder diversiteit is een reflectietool voor divers-sensitieve projecten en acties. Heb je voldoende aandacht voor personen die uitgesloten worden op basis van hun geslacht, gender, seksuele oriëntatie, huidskleur, migratieachtergrond, leeftijd, religie, gezondheid, handicap of een combinatie van meerdere factoren? Met de meetladder ontdek je in welke mate jouw project of actie rekening houdt met diversiteit.

cynthia.van.thiel@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 58

Duurzaamheid

Klimaatactieplannen, duurzaamheidslabels, maatschappelijk verantwoord ondernemen ... We zetten je graag op weg bij de opmaak van je actieplan. Duurzame doelstellingen opnemen is helemaal niet moeilijk. Je zal versteld staan wat je nu al (onbewust) doet. Een strategische aanpak helpt om vooruitgang te boeken en dat zichtbaar te maken.

veerle.leroy@kenniscentrumwwz.be
02 413 01 59

Vrijwilligerswerk

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel biedt allerlei vormingen aan voor vrijwilligerscoördinatoren, bestuursleden en andere medewerkers van vrijwilligersorganisaties. Je kan ook voor een persoonlijke coachingssessie langskomen waarbij we vertrekken van jouw vragen.

vrijwilligerswerk@kenniscentrumwwz.be
T. 02 218 55 16

Kenniscentrum WWZ in de kijker

'Ouderenzorg moet meer aandacht hebben voor uitsluitingsmechanismen'

Sociaal.Net, april 2021

KENNISCENTRUM STELT ZICH VOOR
Sociale projectontwikkeling anno 2021

Projectontwikkeling voor welzijns- en zorgorganisaties is nooit bandwerk.
Het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg heeft ondertussen al meer dan tien jaren ervaring in deze materie en weet dat het elke keer om maatwerk gaat. In 2020 bundelden we een stand van zaken van de afgelopen tien jaren in twee toegankelijke cahiers.

Zorgmagazine, november 2021

Veel Brusselaars met handicap lopen zorgbudget mis

SAMENLEVING BRUSSEL 17/11/2021 CD © BRUZZ DELEN: f t e

Bruzz, november 2021

Tien jaar 'wonen met zorg' in Brussel
Met bijzondere aandacht voor ouderen

Geron, maart 2022

In een zorgzame buurt, is zorgen voor een verre buur een vanzelfsprekendheid

Uil&Spiegel, november-december 2021

Wonen is meer dan huisvesting

Fokus, oktober 2021

'Collectieve sociale woonvormen spelen belangrijke rol in Brussel'

SAMENLEVING BRUSSEL 16/5/2022 CD © BRUZZ DELEN: f t e

Bruzz, mei 2022

Hoe scoort jouw project op de
meetladder diversiteit?

Actueel, januari 2022

Verder lezen?

Ben je na deze Rondleiding nog benieuwd naar meer leesvoer?

Op onze website vind je heel wat publicaties over welzijn, wonen en zorg in Brussel, zoals onze cahiers, verslagen van studies, het Brussels Zakboekje, de Rondleidingen van de voorbije jaren, en meer!

www.kenniscentrumwwz.be/publicaties

Blijf op de hoogte!

Wil je op de hoogte blijven van al het nieuws uit de Brusselse welzijns- en zorgsector? Of wil je onze activiteiten, projecten en publicaties van dichtbij volgen? Dat kan via een aantal kanalen!

Abonneer je op de **maandelijks nieuwsbrief**:
www.kenniscentrumwwz.be/ontvang-onze-nieuwsbrief

Of neem een kijkje op onze website! Je vindt er onder andere ons eigen nieuws, maar ook een agenda met evenementen, studiedagen, vormingen, en vacatures uit de hele sector!

Volg ons op **social media**:

www.linkedin.com/in/kenniscentrum-wwz

www.facebook.com/KenniscentrumWWZ

www.twitter.com/KenniscentrumW1

www.mewe.com/p/kenniscentrumwwz

Wie zijn we?

De drijvende krachten achter Kenniscentrum WWZ zijn 20 ambitieuze, volhardende en open medewerkers. Maak kennis met ons team en de beheersorganen.

Afsaneh Younespour
administratie en logistiek
afsaneh.younespour@kenniscentrumwwz.be

Cynthia van Thiel
diversiteit
cynthia.vanthiel@kenniscentrumwwz.be

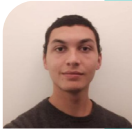
Fauve Peirelinck
Project Op niveau
fauve.peirelinck@kenniscentrumwwz.be

Freddy Carremans
gegevensdeling
freddy.carremans@kenniscentrumwwz.be

Herwig Teugels
directeur
herwig.teugels@kenniscentrumwwz.be

Joachim Vanheusden
inclusie en beleidsondersteuning
joachim.vanheusden@kenniscentrumwwz.be

Lieselot Degraeve
communicatie en redactie
lieselot.degraeve@kenniscentrumwwz.be

Narges Ghiasloo
Financiën en HR
narges.ghiasloo@kenniscentrumwwz.be

Sofie Deberdt
projectontwikkeling
sofie.deberdt@kenniscentrumwwz.be

Veerle Leroy
duurzaamheid
veerle.leroy@kenniscentrumwwz.be

Barbara Fruyt
vrijwilligerswerk
barbara.fruyt@kenniscentrumwwz.be

Els Nolf
intersectorale actie
els.nolf@kenniscentrumwwz.be

Frank Tierens
digitale inclusie
frank.tierens@kenniscentrumwwz.be

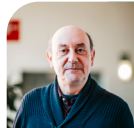
Germaine Vanderstappen
onthaal en informatiebeheer
germainevanderstappen@kenniscentrumwwz.be

Jeroen Dries
projectontwikkeling
jeroen.dries@kenniscentrumwwz.be

Laure Bakker
Project CuSeHa
laure.bakker@kenniscentrumwwz.be

Luc Lampaert
alternatieve woonvormen
luc.lampaert@kenniscentrumwwz.be

Olivia Vanmechelen
zorg en beleidsondersteuning
olivia.vanmechelen@kenniscentrumwwz.be

Sarah Eelen
vrijwilligerswerk
sarah.eelen@kenniscentrumwwz.be

Zdravka Zlatanova
administratie
zdravka.zlatanova@kenniscentrumwwz.be

Het bestuursorgaan

Voorzitter: Annemie Van de Casteele
Ondervoorzitter: Koen Van den Abeele
Penningmeester: Luc Roose
Anne Six
Emily Verté
Gert Van Snick

Greet Callaerts
Herwig Teugels
Rodino Sayala-Ngiay
Dominique Coucke
Liesbeth De Donder
Isabel Vlaeminck
Hicham Vanborm

Algemene vergadering

Anne Six
Annemie Van de Casteele
Annick Dermine
Emily Verté
Gert Van Snick
Greet Callaerts
Greta Claes
Herwig Teugels

Jasper De Witte
Johnny De Mot
Koen Van den Abeele
Luc Roose
Marianne Scheppers
Martine De Ridder
Naïma Lafrachi
Rodino Sayala-Ngiay
Thijs Smeyers

Colofon

Titel

Rondleiding 2022

Auteurs

De medewerkers van Kenniscentrum WWZ

Redactie

Lieselot Degraeve, Herwig Teugels

Lay-out

Lieselot Degraeve

Foto's

Frank Tierens (p. 7, 12, 20)

Jan Van Bostraeten (cover, p. 3, 9, 30, 16)

Layla Aerts (p. 30)

perspective.brussels/Pedro Correa (p. 13)

Pexels (p. 9, 16)

Raisa Vandamme (p. 6)

Tom Bruelemans (p. 18, 26, 30)

De medewerkers van Kenniscentrum WWZ (p. 5, 27, 24, 22, 30)

Druk

Manufast

Dit is een uitgave van

Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg vzw

Lakensestraat 76 bus 2 | 1000 Brussel

tel. 02 414 15 85

0896.225.857

RPR Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel

V.U.

Herwig Teugels

ISBN 9789464442632

D/2022/13222/3

juni 2022

Overname van de tekst is toegestaan met bronvermelding.

De projecten worden gesteund door:

Vlaanderen
verbeelding werkt

Kenniscentrum WWZ vzw
Lakensestraat 76 bus 2
1000 Brussel
tel. 02 414 15 85
info@kenniscentrumwwz.be
www.kenniscentrumwwz.be

**WELZIJN
WONEN
ZORG**

Vlaanderen
verbeelding werkt

